

Nr 5

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner
angående uppmjukning av stadgandet i § 28 rege-
ringsformen om svenskt medborgarskap, såsom villkor
för erhållande av offentlig tjänst i Sverige.*

I de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 246 i första kammaren av herrar *Ohlon* och *Sundelin* samt nr 295 i andra kammaren av herrar *Svensson* i Ljungskile och *Rylander* hemställes, »att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag avseende uppmjukning av stadgandet i RF § 28 om att svenskt medborgarskap skall vara villkor för erhållande av offentlig tjänst i Sverige».

Beräffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

I anslutning till stadganden i äldre regeringsformer och konungaförsäkringar upptogs i § 28 i 1809 års regeringsform den bestämmelsen, att Konungen ägde att i statsrådet utnämna och befordra infödde svenske män »till alla de ämbeten och tjänster inom riket, högre och lägre, vilka äro av den egenskap, att Konungen fullmakter därå utfärda». Från denna regel innehöll stadgandet endast ett undantag, nämligen att det likväl skulle vara Konungen obetaget »att uti militära ämbeten nyttja utländske män av sällsynt skicklighet; men icke till kommandanter i fästningarna».

Redan kort tid efter regeringsformens ikrafträdande framkommo förslag om uppmjukning i § 28 i fråga om det stränga kravet å svenskt medborgarskap. Dessa vunno först vid riksdagen 1853—54 ständernas bifall, då den uppmjukningen i § 28 genomfördes, att Konungen skulle äga »att, efter vederbörandes hörande, eller uppå deras framställning, till lärarebefattningar vid universiteterna, de teologiska läraretjänsterna likväl undantagna, såsom ock till lärare- och andra beställningar vid andra inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst, ävensom till läkarebefattningar, kalla och befordra även utländske män av utmärkt förtjänst, de där den rena evangeliska läran bekänna». Denna grundlagsändring vidtogs väsentligen i syfte att möjliggöra för vårt land att för vetenskap, konst, högre tekniska befattningar m. m. tillägna sig utmärkta förmågor från främmande länder. Konstitutionsutskottet framhöll i detta sammanhang i memorial den 1 juli 1851, att den stränga utformningen av kravet å svenskt medborgarskap i 1809 års regeringsform borde »mera tillskrivas ett av de trängande omständigheter, under vilka samma grundlag uppsattes, vållat förbiseende, än en bestämd åsikt om principens politiska oeftergivlighet i alla avseenden».

Den år 1854 genomförda uppmjukningen i § 28 innebar endast rätt att kalla utlänning, icke att efter ansökan utnämna honom. Emellertid synes praxis ha utvecklats åtminstone dithän, att utlänning, som önskar komma i fråga till någon befattning av förevarande slag, först ansöker hos Kungl. Maj:t om tillstånd att söka befattningen. Sedan tillstånd beviljats eller Kungl. Maj:t förklarar att hinder för utlänningen att söka tjänsten ej föreligger, söker utlänningen i vanlig ordning.

Kravet, att utlänningar för att kunna utnämnas till nyss nämnda befattningar skulle vara av den rena evangeliska läran, borttogs år 1953.

Vid riksdagen 1856—58 infördes i regeringsformen § 28 ett andra moment, i vilket stadgades, att Konungen ägde »att genom naturalisation till svensk medborgare upptaga utländsk man, vilken därmed skulle njuta samma rättigheter och förmåner som infödd svensk man, dock utan att kunna till ledamot av statsrådet utnämnas». Genom denna bestämmelse, vilken sedermera överflyttats till § 33, upphörde — enligt gängse tolkning — hindret för svenska medborgare, som förvärvat sitt medborgarskap efter födseln, att erhålla statstjänst. År 1949 borttogs ordet »infödd» ur § 28. Därigenom bortföll kravet på att vara svensk av födseln helt utom såvitt angår statsrådsämbetena (RF § 4). — I detta sammanhang må erinras om att beträffande möjligheterna för utlänning att genom naturalisation förvärva svenskt medborgarskap följande villkor gälla enligt 1950 års lag om svenskt medborgarskap. Utlänningen skall 1) ha fyllt aderton år, 2) ha hemvist här i riket sedan sju år, 3) ha fört en hederlig vandel samt 4) ha möjlighet att försörja sig och sin familj. Föreligga särskilda skäl att naturalisera viss utlänning, må naturalisation ske, även om de nyssnämnda villkoren icke äro uppfyllda. Naturalisation av medborgare i annat nordiskt land må ske efter kortare vistelse i riket än sju år, ehuru särskilda skäl därtill icke föreligga.

I sin ursprungliga lydelse avsåg regeringsformen § 28 allenast ämbeten och tjänster inom riket. Detta sammanhänge med att utnämningen av sändebud hos främmande makter och tjänstemän vid beskickningarna handlades i särskild ordning. År 1909 slopades det särskilda förfarandet för utnämning av diplomatiska befattningshavare. I samband därmed borttogs ur § 28 orden »inom riket». Samtidigt infördes i § 28 ett stadgande om rätt för Konungen att till olönad konsul utnämna utländsk man.

Regeringsformen § 28 tillerkände ursprungligen Konungen allenast rätt att besätta ämbeten och tjänster med män. Genom en grundlagsändring år 1909 fingo kvinnor tillträde till lärartjänster med undantag för de teologiska universitetslärartjänsterna samt till läkarbefattningar och beställningar vid inrättningar för vetenskap, slöjd eller skön konst. År 1921 borttogs den 1909 genomförda grundlagsändringen och infördes i § 28 en bestämmelse, att kvinna skulle med tillämpning av grunder, som av Konungen och riksdagen godkänts, kunna utnämnas till de i lagrummet omförmälda tjänsterna, dock att kvinna ej finge utnämnas till prästerlig tjänst, där ej annorledes blivit bestämt genom kyrkolag. Nämnda grunder inflöto i lag den 22 juni 1923 innefattande bestämmelser angående kvinnas behörighet att innehava

statstjänst och annat allmänt uppdrag. Enligt denna skulle kvinna utom beträffande vissa i lagen uppräknade tjänster vara likställd med man. År 1949 infördes nu gällande bestämmelser i grundlagen, vilka innebära likställighet mellan könen i avseende å rätten till statstjänst. Från denna likställighet göres dock undantag beträffande prästerliga tjänster, till vilka kvinnor icke få utnännas, där ej annorlunda blivit bestämt genom kyrkolag. Någon sådan lagstiftning har ännu ej tillkommit.

Med undantag för ovan nämnda ändringar i regeringsformen § 28 har lagrummets sakliga innehåll i förevarande avseende bibehållits oförändrat alltsedan 1809.

Regeringsformen § 28 avser enligt sin ordalydelse allenast av Kungl. Maj:t tillsatta fullmaktstjänster. Emellertid anses stadgandet allmänt tillämpligt jämväl å de tjänster Kungl. Maj:t tillsätter medelst konstitutorial eller förordnande. Även beträffande tjänster, som tillsätts av Kungl. Maj:t underordnad myndighet, upprätthålles allmänt krav å svenskt medborgarskap. Beträffande tillfälliga förordnanden å tjänster har det ansetts tveksamt, huruvida svenskt medborgarskap har skolat krävas. Praxis synes härvidlag ha intagit en ganska liberal ståndpunkt. Emellertid har denna praxis vid olika tillfällen varit föremål för invändningar, bland annat inom konstitutionsutskottet (se reservationsanmärkning II till memorial nr 31, 1914 B).

Någon bestämmelse av allmän räckvidd, som förbjuder att kommunala tjänster besättas med utlänningar, finnes icke. De kommunala myndigheterna torde icke heller anse sig förpliktade att analogivis tillämpa den i regeringsformen § 28 intagna regeln om svenskt medborgarskap såsom villkor för erhållande av statlig tjänst. Emellertid läser det av praktiska skäl endast i sällsynta fall komma i fråga att besätta kommunala tjänster med utlänningar.

Vid flera tillfällen ha förslag väckts om ytterligare uppmjukningar i regeringsformen § 28, såvitt angår kravet på svenskt medborgarskap. Under senare tid har det till största del varit fråga om att vidga möjligheterna för vetenskapsmän från de övriga nordiska länderna att erhålla statstjänst i Sverige.

I motion i första kammaren vid 1932 års riksdag (nr 64) hemställde herr Israel Holmgren, »att riksdagen ville besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga om utredning om i vilken utsträckning samma rätt, som svensk medborgare har att söka lärarbefattningar vid våra universitet och högskolor, kan medgivas norsk, dansk eller finsk undersåte». Konstitutionsutskottet avstyrkte i utlåtande (nr 22) bifall till motionen. Till motivering härför anförde utskottet efter att först ha lämnat en redogörelse för dittills genomförda uppmjukningar i regeringsformen § 28:

För Sveriges del lägga sålunda redan nu gällande grundlagsbestämmelser icke något hinder i vägen för ett vidgat kulturutbyte på förevarande område med de övriga nordiska folken utan öppna tvärtom möjlighet för Kungl. Maj:t att, på eget initiativ eller på framställning av vederbörande myndighet

och efter beaktande av alla på frågan inverkan omständigheter, såväl från våra nordiska grannländer som från utomskandinaviska länder kalla verkligt framstående förmågor. Till fördel för den vetenskapliga odlingen i vårt land hava också utländska vetenskapsmän av utmärkt förtjänst vid flera tillfällen kallats. En grundlagsändring av i motionen angiven riktning finner utskottet därför obehövligen. Utskottet vill dessutom erinra om att en nära samverkan mellan universiteten i de nordiska länderna bland annat kan äga rum och i viss utsträckning också redan äger rum genom inbjudan till framstående vetenskapsmän vid universitet i ett av länderna att hålla en serie föreläsningar vid universitet i något av de andra länderna.

Kamrarna biföllo utskottets hemställan.

Vid 1938 års riksdag hemställde herr Myrdal m. fl. *dels* i motion I: 130, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida och i vilken utsträckning samma rätt, som svensk medborgare har att söka lärarbefattningar vid våra universitet och högskolor, kan medgivas dansk, finländsk, isländsk eller norsk undersåte samt annan utländsk medborgare, som varit svensk eller härstammar från svensk medborgare», *dels ock* i motion I: 131, »att riksdagen ville besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förutsättningslös utredning angående huruvida och i vilken utsträckning högre tekniska befattningar, t. ex. befattningar såsom tjänsteläkare, tjänstearkitekter, tjänsteingenjörer o. s. v., skola kunna göras tillgängliga för danskar, finländare, isländare och norrmän samt för andra utländska medborgare, som varit svenska eller härstamma från svenska medborgare, på likartade villkor som för svenskar.

Konstitutionsutskottet hemställde i utlåtande (nr 15), att motionerna icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda. Till grund för sin ståndpunkt hänvisade utskottet till sitt betänkande i anledning av herr Israel Holmgrens ovannämnda motion samt anförde därutöver bland annat:

De akademiska lärostolarna hava ej blott forskningsuppgifter utan äro tillika ämbeten. För dessa liksom än mera för övriga ämbeten och tjänster gäller, att deras behöriga handhavande alltid förutsätter kännedom om gällande svensk rätt, som därvid kommer i betraktande, samt därjämte i allmänhet kännedom om de rent svenska och lokala förhållanden, som skola vara föremål för befattningshavarens verksamhet. En statens tjänsteman torde också i regel böra vara medborgare i staten. Vad särskilt den akademiska samverkan mellan de olika nordiska länderna beträffar, har denna under de senaste åren ytterligare utvidgats och stärkts.

Utskottet lämnade därefter en redogörelse för vad som dittills gjorts för att utvidga det nordiska akademiska samarbetet, företrädesvis genom gästföreläsningar, samt fortsatte:

De fria former för samarbete, som sålunda inlets och utvecklats, måste anses i betydligt högre grad främja kulturellt utbyte mellan de nordiska länderna än av motionärerna föreslagna grundlagsändringar, varigenom vissa utlänningar skulle erhålla rätt att inom Sverige söka vissa befattningar under förutsättning av reciprocitet. Utan att taga någon bestämd ställning till frågan om en verklig reciprocitet här är möjlig, så länge helt olika regler gälla rörande förutsättningar och former för befordringar inom de olika nordiska staterna, vill utskottet framhålla, att, innan ensidigt från svensk sida

utredningar igångsätts för ändring av svensk rätt i dessa stycken eller riksdagen tager ställning i frågan, det måste förutsättas, att Kungl. Maj:t genom förberedande förhandlingar med de övriga nordiska ländernas regeringar erhållit kännedom om att förutsättningar för ett vidgat nordiskt samarbete i motionernas syfte kunna anses föreligga.

Utskottet var emellertid ej enhälligt. En minoritet om nio ledamöter reserverade sig mot utskottets utlåtande och ville tillstyrka de i motionerna begärda utredningarna. Enligt reservanternas mening borde i utskottets utlåtande ha uttalats bland annat följande.

Under de senaste åren har känslan för de nordiska ländernas samhörighet och de nordiska folkens kultur- och rasfrändskap vuxit sig allt starkare. I samma mån som de europeiska nationernas djupa inbördes motsättningar allt tydligare ha framträtt, ha Nordens folk kommit varandra allt närmare.

Särskilt på lagstiftningens område har också resultat vunnits genom ett nordiskt samarbete. I vida kretsar av vårt folk finnes emellertid en varm önskan att vidga detta samarbete för att åt de nordiska folken vinna nya gemensamma förmåner. På intet område är ett dylikt samarbete mera närliggande och mera naturligt än på kulturlivets. Särskilt torde det vara till fromma för de nordiska ländernas vetenskapliga liv, om ett närmare samarbete kunde komma till stånd mellan Nordens universitet och högskolor.

Reservanterna uttalade sig även positivt för den föreslagna utredningen om uppmjukning i kravet å svenskt medborgarskap för erhållande av tekniska befattningar. Beträffande såväl dessa befattningar som de akademiska lärartjänsterna framhöll reservanterna kravet på reciprocitet.

Första kammaren biföll utskottets hemställan. Andra kammaren biföll utskottets hemställan endast beträffande motionen I: 131 och biföll beträffande den andra motionen reservanternas förslag.

I första kammaren väcktes år 1947 av herr Herlitz en motion (nr 114), vari hemställdes om ökad delaktighet för danska, finländska, isländska och norska medborgare i rättigheter och förmåner som tillkomma svenska medborgare. I motionen framhölls bland annat, att väsentliga sidor av detta stora spörsmål redan varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. På åtskilliga områden hade likställighet redan etablerats. Det syntes emellertid motionären angeläget, att dessa stora problem upptoges för en samlad behandling. Från svensk synpunkt torde det i första hand vara av vikt att klargöra, vilken rättsställning de övriga nordiska ländernas medborgare enligt svensk rätt och praxis intoge. Därefter gällde det att överväga i vad mån Sverige vore berett att medge de nordiska ländernas medborgare en förbättrad rättsställning. På åtskilliga punkter borde Sverige kunna bevilja danskar, finländare, islänningar och norrmän likställighet med svenska medborgare eller i varje fall en bättre ställning än de nu intoge. Sådana åtgärder kunde Sverige givetvis företa på egen hand. På stora områden vore det helt naturligt en fördel, om de nordiska länderna — eventuellt några av dem — ginge hand i hand, antingen så att de rättigheter eller förmåner det vore fråga om traktatfästes, eller så att lagstiftningen rörande utflyttade nordiska medborgares rättsställning utan sådan bundenhet gjordes likformig.

Första kammarens första tillfälliga utskott förklarade sig i utlåtande nr 2 dela motionärens uppfattning att ett ökat folkutbyte inom Norden borde främjas och att Sverige borde ådagalägga beredvillighet att i möjligaste mån hålla gränserna öppna för medborgare från de övriga nordiska länderna samt tillerkänna dessa största möjliga likställighet med svenska medborgare. I likhet med motionären fann utskottet önskvärt att de nordiska länderna härvidlag framginge gemensamt och att lagstiftningen gjordes möjligast likformig för vinnande av full ömsesidighet.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskottet anslöt sig i utlåtande nr 3 till vad första kammarens första tillfälliga utskott i sitt utlåtande anfört.

Riksdagen hemställde härefter i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 april 1947, nr 131, om utredning av frågan om ökad delaktighet för danska, finländska, isländska och norska medborgare i de rättigheter och förmåner, som enligt svensk rätt tillkomma svenska medborgare, ävensom att Kungl. Maj:t vid lämplig tidpunkt hos de övriga nordiska ländernas regeringar måtte hemställa om samarbete för gemensam reglering av nordiska medborgares rättsställning i annat land än hemlandet. Skrivelsen överlämnades den 14 maj 1948 till de sakkunniga för nordiskt samarbete på medborgarskapsrättens område för att tagas under övervägande vid fullgörande av de sakkunnigas uppdrag.

Förevarande spörsmål har blivit föremål för behandling i Nordiska rådet. Kungl. Maj:t har genom skrivelse den 23 januari 1953 till Nordiska rådet begärt rådets utlåtande angående nordiska medborgares rättsställning i annat nordiskt land än hemlandet. I skrivelsen åberopades ett utdrag ur statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden, varuti föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, redogjorde för innehållet i herr Herlitz' motion och den därav föranledda riksdagsskrivelsen. Statsrådet Zetterberg fortsatte:

De nordiska delegerade för lagsamarbete, vilka varje år brukar företaga en allmän genomgång av det pågående lagsamarbetet, har därvid även behandlat den nu förevarande frågan. Vid ett möte i Stockholm i maj 1950 beslöt de hos vederbörande regeringar hemställa, att inom varje land en eller flera personer tillkallades med uppgift att upptaga frågan om reglering av den rättsställning som tillkommer medborgare i ett nordiskt land vid vistelse i annat nordiskt land på sådana områden, där nordiskt samarbete i ämnet icke redan påginge. Vid möte i Oslo i maj 1951 enade sig de delegerade om att varje nordiskt land borde ombesörja utarbetandet av en allmän översikt över de spörsmål som därvid kunde komma i fråga. Initiativ till utredningar eller andra åtgärder för att undanröja olikheter i rättsställning finge därefter tagas av fackdepartementen.

Sedermera har de svenska sakkunniga för nordiskt samarbete på medborgarskapsrättens område till chefen för justitiedepartementet överlämnat en av dem upprättad översikt över de svenska bestämmelserna i ämnet. Därvid förklarade sig de sakkunniga hysa den uppfattningen, att man borde upptaga de i översikten berörda ämnena till närmare behandling i strävan att i möjligaste mån åstadkomma likställighet mellan det egna landets medborgare och medborgare i annat nordiskt land. Då numera, fortsatte de sakkunniga, ett nordiskt råd inrättats såsom forum för rådslag i frågor rörande

nordiskt samarbete, ansåge de sakkunniga det vara lämpligast att förevarande spörsmål underställdes rådet och att det borde ankomma på rådet att taga de initiativ som erfordrades för frågans lösning.

De danska delegerade för nordiskt lagsamarbete har därefter i skrivelse till de svenska delegerade överlämnat en översikt över nordiska medborgares ställning enligt dansk rätt, och motsvarande översikt enligt norsk rätt har avgivits av de norska delegerade.

Av de sålunda upprättade översikterna framgår, att medborgare i ett nordiskt land redan nu vid vistelse i ett annat av Nordens länder i många och betydelsefulla hänseenden åtnjuter samma förmåner som det senare landets egna medborgare. Så är i synnerhet fallet på sociallagstiftningens område, där genom särskilda överenskommelser mellan de nordiska länderna åvägabragts en i stora delar enhetlig behandling i varje land av nordiska medborgare. Utredningen visar emellertid å andra sidan, att lagstiftningen i ett vart av länderna på andra områden alltjämt i betydande utsträckning tillägger medborgare i övriga nordiska länder en annan och mindre förmånlig ställning än den som åtnjutes av landets egna medborgare.

Det är ett angeläget önskemål, att den utveckling som redan begynt i riktning mot ökad likställighet mellan ländernas egna medborgare och medborgare i övriga nordiska länder måtte fortsätta, och att därigenom skapas en ökad samhörighet i Norden.

Likställighetsfrågan rymmer inom sig ett stort antal detaljspörsmål, berörande vitt skilda områden. Det synes med hänsyn härtill lämpligast, att det fortsatta arbetet här i landet bedrivs inom de olika fackdepartementen, vilka torde ha att taga kontakt med motsvarande organ inom de övriga nordiska länderna. Emellertid skulle det för planläggningen av arbetet vara av stort värde att redan på ett tidigt stadium erhålla ett uttalande rörande uppfattningen inom de nordiska ländernas folkrepresentationer om de grundläggande problemen i likställighetsfrågan.

Den av de svenska sakkunniga för nordiskt samarbete utarbetade översikten innehåller bland annat en summarisk redogörelse för medborgares i annat nordiskt land möjligheter att erhålla statstjänst i Sverige. Vid Nordiska rådets första session 1953 funnos även tillgängliga liknande översikter från Danmark, Finland och Norge. Av dessa översikter framgår, att de danska, finländska och norska grundlagarna innehålla ungefär liknande krav på medborgarskap för erhållande av statstjänst som den svenska.

I anledning av det svenska förslaget beslöt Nordiska rådet den 21 februari 1953 att hemställa till regeringarna i de nordiska länderna att överväga möjligheterna att i fortsättningen vidtaga praktiska och konkreta åtgärder för att successivt utjämna olikheterna mellan medborgare i ifrågakommande land och medborgare i andra nordiska länder samt anmodade regeringarna att underrätta rådet om de undersökningar som komme att företagas och de åtgärder som komme att vidtagas i förevarande syfte.

Vid nordiskt justitieministermöte i Stockholm den 11—12 december 1953 dryftades spörsmålet om nordiska medborgares rättsliga likställighet. Därvid fattades, såvitt angår frågan om rätten att inneha statstjänst, följande beslut.

Varje land skall undersöka vad som kan göras för att undanröja hindren för likställighet i förevarande hänseende. De grundlagsmässiga hindren mot

att anställa medborgare från annat nordiskt land i statstjänst böra uppmjukas.

I anledning av beslutet utsände justitiedepartementet en cirkulärskrivelse till övriga departement, vari hemställdes, att varje departement efter vederbörande myndigheters hörande måtte undersöka, beträffande vilka tjänster inom dess verksamhetsområde det av innehavaren måste fordras svenskt medborgarskap. Till departementet inkommo under hösten 1954 svar i anledning av cirkulärskrivelsen.

Den 22 april 1955 besvarade statsrådet Zetterberg i andra kammaren en enkel fråga av herr Rylander, huruvida han avsåge att slutföra den utredning, som satts igång genom cirkulärskrivelsen, i så god tid att förslag i ämnet kunde föreläggas riksdagen under då pågående andrakammarperiod. Statsrådet Zetterberg förklarade, att utredningsarbetet kunde antagas bli så omfattande, att han icke räknade med att proposition skulle kunna föreläggas 1956 års riksdag.

I rapport till Nordiska rådet vid dess fjärde session 1956 meddelades från svenska justitiedepartementet, att efter bearbetning av det i anledning av departementets hänvändelser inkomna materialet utredning borde komma till stånd i syfte att åstadkomma en mera tidsenlig och konsekvent utformning av bestämmelserna i regeringsformen § 28 om utlännings rätt att inneha statstjänst. Vidare anmäldes, att utredningsarbetet kunde beräknas bli omfattande. — Enligt vad som upplysts från justitiedepartementet har bearbetningen av det inkomna materialet ännu icke hunnit påbörjas.

Av den i det föregående lämnade redogörelsen framgår, att förberedande åtgärder vidtagits inom justitiedepartementet för utredning av frågan om en mera tidsenlig och konsekvent utformning av bestämmelserna i regeringsformen § 28 om utlännings rätt att erhålla statstjänst. Vid sådant förhållande anser utskottet en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i ämnet obehövlig. Emellertid har själva utredningsarbetet ännu ej kunnat igångsättas. I anledning härav vill utskottet framhålla betydelsen — bland annat för det nordiska samarbetet — av att utredningsarbetet igångsättes och bedrivs på sådant sätt, att resultatet härav kan föreläggas riksdagen under nuvarande valperiod till andra kammaren. Utskottet anser önskvärt att denna uppfattning delgives Kungl. Maj:t. På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

- 1) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville giva till känna vad utskottet ovan anförts; samt
- 2) att motionerna I: 246 och II: 295 måtte anses besvarade genom vad utskottet ovan anförts och hemställt.

Stockholm den 4 april 1957

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN

N ä r v a r a n d e :

från första kammaren: herrar Damström, Olsén*, Weiland, Erik Olsson, Torsten Andersson, Sveningsson, Göran Karlsson*, Alvar Andersson och Lundström; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Spångberg, Swedberg, Sehlstedt, Gustafsson i Bogla, Hamrin i Jönköping*, Andersson i Linköping, fröken Wetterström*, herrar Olofson och Nilsson i Tvärålund*.

* Ej närvarande vid justeringen.